

LITERATūra

MENAS

MOKSLAS

Nr. 99

LITERATūros DRAUGIJOS SKYRIUS ★ EINA KAS ANTRAS ŠESTADIENIS ★

5 METAI

SENOs KNYGOS

SAJUNGA REVOLIUCINĖMS KNYGOMS SPAUSDINTI

Tautos, gyvenančios normalų gyvenimą, apie Kalėdas ir Naujuosius Metus aptaria per metus išleistas knygas. Knygų kritikai sudaro geriausių knygų sąrašus ir siūlo jas pirkti dovanoms, leidyklos paruošia naujai išleistų ir dar sandėlyje užsilikusių knygų katalogus, o didesnieji laikraščiai išleidžia specialiai paruoštus priedus, kuriuos galima rasti plačių informacijų apie kiekvieną vertingą knygą.

Lietuviai, kaip ir daugelis pavergtų tautų, šiais metais negali pasigirti jokia vertingą knygą. Iš viso, lietuviškos knygos rinkoje beveik nėra. Yra užsilikusių viena kita tremtyje leista knyga, bet negalime draugo ar pažįstamo pasveikinti neseniai iš spausdė išėjusia. O apie knygas taip norėtusi pakalbėti! Girdint anglų kalbant apie savąsias, norėtusi koks dvylikis įkišti ir apie lietuviškąsias. Norėtusi, nes apie lietuvišką knygą labai reikia — ir daug — kalbėti.

Nesant naujų lietuviškų knygų, grįšiu prie senųjų, kurios daugeliui taip pat bus naujos, nes yra visai nepažįstamos. Grįšiu prie knygų, savo laiku daug padėjusių lietuviams gyventi sunkias valandas ir stūmusių juos laisvės kovon.

REVOLIUCINĖS LIETUVIŲ KNYGOS

„Genių Dėdė“, „Kas yra, o kas bus?“, „Vardan teisybės“, „Kaip prancūzai už laisvę kariavo“ ir „Valdžios pilvas“ yra vieno žanro knygos. Kiekviena jų kviečia lietuvių kovon prieš caro režimą, kiekviena pataria būti savarankiškais, nepriklausomais ir pasitikėti savimi. Šių knygų autorių socialiniai motyvai yra vienodi, jų kalba labai panaši, jos visos pasirodė maždaug tuo pačiu laikotarpiu.

Dėmesio vertas yra faktas, kad nepriklausomos Lietuvos laikais mūsų literatūros istorikai beveik niekur nekalba apie šias knygas. Jie aptarė daug praeities rašinių, prirašė įvairiausių komentarų apie menkesnės vertės spaudinius, bet čia pamiršę knygų esimą beveik ignoravo. Kodėl taip įvyko, šiandien būtų sunku ką nors tikslaus pasakyti. Greičiausiai, tai yra fanatizmo — labiausiai Lietuvos dirvonuose bujojančios piktykės — vaisius. Minėtų knygų keliamos mintys ir rekomenduojami metodai nepatiko mūsų literatūros „istorikams“, todėl nieko apie jas ir nesakė, tarytum jos ir nebūtų egzistavusios.

Kiek teko iš paskutinio šimtmečio pabaigoje ir šio pradžioje išvažiavusių lietuvių patirti, tos knygtės savo laiku turėjo nemenkos įtakos. Jos buvo noriai skaitomos ir plačiai komentuojamos. Ne vienas pasakoją, kad minėtos knygos jiems yra atidariusios duris į platesnius horizontus, išaiškinusios kovos prieš carizmą prasmę, davusios impulsą patiems kovon mentis, nekrepiant jokiai dėsimo į gresiantį pavojų ir kitus nemalonumus, surištus su griežta kova. Šios knygtės 1905-6 metais paruošė lietuvių pasipriešinimo nuotaiką, kvietė rizikuoti asmens saugumu ir net gyvybe, jei būtų reikalo. Be čia pamirėtų knygų ir kitos panašios literatūros rimtas pasipriešinimas caro žandarams vargu būtų buvęs įmanomas.

DR. KAZIO GRINIAUS LIUDIJIMAS

Kad paaiškėtų to meto nuotaikos ir apyvokos, kuriose čia paminėtos knygos buvo ruošiamos, spausdinamos ir platinamos, nutariau ir vėl kreiptis į Dr. Kazį Grinių, gyvą tos kovos dalyvį.

—Ar Tamstai, ponas Daktare, yra pažįstama „Vardan teisybės“ ir „Kas yra, o kas bus?“ — paklausiau Dr. Griniaus.

—Kur nebus pažįstamos, jei aš pats prie jų paruošimo ir išleidimo esu prisidėjęs, — atsakė daktaras. — Kai kurias tas knygtes išleido alijansas, praeito šimtmečio pabaigoje sudarytas tarp varpininkų ir pradiš Lietuvos Socialdemokratų Partijos užuomazgos.

—Tai įdomus dalykas. Apie minėtą alijansą beveik nieko negirdėjęs ir tie, kurie domimės visuomeniniu Lietuvos gyvenimu ir rūpinamės socialiniais klausimais. Būtų įdomu, jei Tamsta plačiau apie tai papasakotum.

1895 metais, balandžio mėnesį, per Velykas Kudirkos Naumiestyje susirinko varpininkų ir Lietuvos Socialdemokratų Partijos atstovai. Lietuvos socialdemokratų

organizacijos tuo metu dar nebuvo. Lietuviai socialistai veikė prie Lenkų Socialistų Partijos Vilniuje (Lenk. Polska Partja Socjalistyczna, arba sutrumpintai PPS). Apie 1892 m. tą PPS buvo sukūręs vilnietis — litvinas Juozas Pilsudskis, vėliau tapęs Lenkijos diktatorium. Nors tai buvo visos Lenkijos partija, J. Pilsudskis partijos buveinę buvo parinkęs Vilniuje, nes tenai, kaip atsilikusiam krašte, ir caro žandarmerija buvo apsnūdusi. Be to, PPS gal tuo norėjo sustiprinti Vilniuje lenkiškumą. Iš lietuvių socialistų žymiausias tuo metu buvo Dr. Andrius Domaševičius ir Alfonsas Moravskis. Juodu Pilsudskio vadovaujamoje PPS nerimo, nes patys, nors lietuviškai silpnai tekalbėjo, jautėsi lietuviams. Jie jau 1895 m. buvo sumanę kurti Vilniuje, šalia kitų socialistinių organizacijų (PPS, Žydų Bundo, Rožės Liuksemburgailės sumanytos) Lenkijos ir Lietuvos socialdemokratijos, Lietuvos Socialdemokratų Partiją. Bet ji buvo labai silpna, mažai patyrusių jaunų žmonių organizuojama. Varpininkų vadovybė (St. Matulaitis, J. Bagdonas, V. Palukaitis, K. Grinius), sužinojusi Dr. Domaševičiaus adresą, parsikvietė jį ir pasiūlė save pagalbą. Posėdis įvyko Dr. Juozo Bagdono bute, K. Naumiestyje. Dr. Bagdonas, kaip žinoma, buvo aušrininkas ir varpininkas, vėliau (1899-1905 m.) varpininkų laikraščių redaktorius, „Vilniaus žinių“, „Vilties“ ir kitų laikraščių bendradarbis. Dr. Jonui Šliupui ir Jonui Žilniui sukėlus pinigų Amerikoje, Dr. Bagdonas 1900 m. Paryžiaus parodoje suorganizavo lietuvišką jos skyrių, kuriame buvo keliamas aiškiai žiaurus ir kvailas caro valdininkų elgesys su lietuvių lauta. Dabartinio karo metu jis buvo Lietuvoje, o kai dauguma lietuvių bėgo nuo antros bolševikų okupacijos, tai ir Dr. Bagdonas sugebėjo pabėgti į Vakarų Europą, Vokietiją.

—Be Dr. Bagdono, susirinkime dalyvavo dar trys asmenys: Dr. Stasys Matulaitis, Dr. Andrius Domaševičius ir aš, — tęsia Dr. K. Grinius. — Dr. Domaševičius, atstovavo besikuriančią socialdemokratų partiją, o mes trys — varpininkus. Apie 1904 m. Dr. Matulaitis iš varpininkų perėjo į Lietuvos Socialdemokratų Partiją, o 1917 metais jis subolševikėjo. Lietuvos valdžia buvo jį suėmusi ir patraukusi teisman, bet jis, sudėjęs užstatą, išėjo iš kalėjimo, išvažiavo Klaipėdos kraštan, o iš ten pabėgo į Vokietiją, iš kur persikėlė į Rusiją. Sovietų Sąjungoje kuri laiką dėstė istoriją Minske, bet paskiau NKVD apkaltino jį šnipinėjus Lietuvos naudai. Dėl to Dr. Matulaitis buvo gavęs 5 metus ištėmimo į Kazakstaną, kur, pasak jo žmonos, 1941 m. dirbęs vienoje ambulatorijoje. 1941 m. vokiečiams subombardavus Minską, St. Matulaitis žmona su dukters dukterimi sugrįžo į Lietuvą ir vertėsi akušerės praktika Linkuvoje. 1949 m. sužinota iš Lietuvos bolševikų laikraščiu, kad Dr. Matulaitis grįžęs Lietuvon.

—Mums, varpininkams, tuo metu labiausiai rūpėjo atlietuvininti sulenkėjusius mūsų didmiesčių tautiečius. Mes jau turėjome savo užsienio spaūdą, turėjome ryšius su sąvystuvininkais, pas mus jau buvo geras intelektualus būrys, kuris galėjo gaminti lietuvišką literatūrą. Mes turėjome progos prieiti prie inteligentijos ir kaimo, kuris dar nebuvo sulenkėjęs, bet neturėjome glaudesnių ryšių su miestų darbininkais. Socialdemokratai tuo metu nebuvo pakenčiamai organizuoti. Jie buvo aktyvūs, buvo beveik jau atsiskyrę nuo Lenkijos Socialistų Partijos. Mes žinojome, kad Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Smurgonyse ir kituose miestuose buvo kokia 10.000 darbininku, bet jie buvo menkai organizuoti. Taip pat žinojome, kad jų tarpe būdavo platinama lenkiškai rašta literatūra. Mums, varpininkams, rūpėjo darbininkų tarpė platinoti lietuvišką spausdintą žodį, kad sulenkėję miestų darbininkai vėl grįžtu prie lietuvių kalbos, ir kad naujai atvykusieji nelenkėtų.

STASYS MATULAITIS — „KAS YRA, O KAS BUS?“ AUTORIS

—Minėtame susirinkime mes pasiūlėme Lietuvos socialdemokratams paruošti literatūros lietuvių kalba. Mes sutikome lenkiškai jų leidžiamus raštus išversti lietuviškai, atspausdinti Tilžėje ir pargabenti į Kauną arba Vilnių. Pažadėjome ir patys šitą lietuviškai parašyti, jei jie atspausdins ir platin darbininkų tarpe. Socialdemokratų atstovas Dr. Domaševičius mūsų pasiūlymą priėmė. Tie visi raštai būdavo

KAZIMIERAS VARNELIS—Nature Morte (Aliejus)

Dr. A. Montvidas

PHANTOM

In the darkness of the night
With no living things in sight
In a trance or passing dream
I was resting by a stream.

Rose the moon to cast its gleam
Over slowly flowing stream
From this stream a maiden rose
In her stately wedding pose.

Garbed in silk and jewels rare,
With a golden crown aglare,
She did pace toward the shore
To rehearse her life once more.

In a whisper never heard
In the heaven nor on earth
To the stars she told a tale
Why her wedding had to fail.

In the moon's enchanting gleam
Back she paces into stream
To appear at night again
With her broken heart in pain.

Sadly sang the stars above
To the charming maiden's love,
And the moon before so proud
Hid its face behind a cloud.

In the darkness of the night,
With no living things in sight,
In a trance or passing dream
I'm still resting by that stream.

Dr. A. Montvidas

KLAIKŪS VEJAI

O, vėjai greitieji,
O, vėjai šaltieji!
Ar pulti ką tykot,
Ar vejami bėgat?
Kam blaškote sniegą?
Kam draskote slogus?
Kam gryčios mažytės
Duris baladojat?
Kaip alkani žvėrys
Jūs kaukiat ir švilpiat
Ir tarpais aprime
Kaip kūdikis verkiait.
Aš klausiu jus, vėjai.
Ar jūs, kaip ir žmonės,
Nežinot, kur lekiat,
Ko ieškot pasaulj.
Prieš ką jūs kovojat
Ir kam pataikujat?

spausdinami Prūsiose, nes Lietuvoje slapto spausdintus tada neturėjome. Mes sutikome atspausdinti lietuviškus raštus per sieną pergabenti ir įteikti Lietuvos socialdemokratams, o jie, savo keliu, pasižadėjo užmokėti už spausdinimo išlaidas.

—Kokią socialistinę knygutę pirmiausia išleido? — užklausiau Dr. Grinių.

—Pirmiausia mes išleidome „Kas yra, o kas bus?“. Šios brošiūrės autorius yra Dr. Stasys Matulaitis. Jis jau atsinešė brošiūrėles rankraščių — teisingiau, pirmuosius jos metmenis — į Dr. Bagdono bute vykusių posėdį. Kada sudarėme alijansą, tai tame pat posėdyje ir perskaitėme Dr. Matulaitis paruoštą knygutę. Perskaičius ją, nutarta spausdinti. Dr. A. Domaševičius, paskiau gavęs tą brošiūrą, jau galutinai paruoštą spaudai, neužilgo po pasitarimo K. Naumiestyje, buvo išvažiavęs į užsienį ir Londone atspausdino tą rašinį lietuviškai. Tai buvo pirmutinis lietuviškas spausdinys Lietuvos Socialdemokratų Partijos vardu. Jisai atspausdintas bene 1895 metais.

M. Gudelis.

TU IR AŠ

Tu čia kaitinies šiltoje saulėje, klausaisi pušnylyje paukščių giesmių. Jautiesi smagiai, kai švelnus vėjelis kuždena į ausį ir tavo plaukus purena. Žiūri į nebyles, rusvai baltas uolėnas, kurios taip pat sensta, trupą, kaip ir tu ir aš... Bet tau nesvarbu, kas yra už šitų kalnų. Tu žiūri į rudą uolą, į tą keistą, nebeįskaitomą, baigiantį nudilti užrašą ant jos. O žemumoje tau žaliuoja pušų spygliai, kvepia laukiniai dobilai. Pažaliavęs ramus ežeras kaip veidrodis atšviečia tavo galvą. Kai tu pasilenki gerti, kartu lenkiasi ir pušų viršūnės. Jūs geriate tyrą, gaivinantį kalnų vandenį...

Laikas tau neribotas... Tu laisva ir tavo laisvė neribota. Tavo tamsūs plaukai, ruda oda, akys juodos kaip anglis — slepia kažką nesuprantamo, nepasiekiamo baltajam žmogui. Tu kvepi laukų oru, juk esi laukų dukra. Kitokių kvepalų tu nepažįsti, nes nepažįsti mūsų civilizacijos. Bet tu esi žmogus, toks pat žmogus, kaip ir aš, tik tavo siela netokia sudėtinga. Tavo ir mano jausmai yra žmogiški. Gal būt, mudu suprantame vienas kitą. Gal būt?

Apie ką galvoji? — nežinau. Aš — kitas žmogus, suprantanti? Aš belaisvis, savo civilizacijos auka, robotas. Aš visuomet skubu, bėgu, sukuosi kaip stipinas rate ir bijau iškristi. Aš skubiai ryju kąsnius ir į laikrodėlį žiūriu, bijau į darbą pavėluoti... Aš neturiu laiko nei žmoniškai pailsėti. Nuvargęs ir nuo skubos apsvaigęs... Aš turiu pagrindo tai sakyti, nes dėl menkiausios klaidos bet kurią dieną galiu būti iš darbo pavarytas, iš buto išmestas. Kur tuomet prieglaudą gaučiau?

Tau, gerbiama, niekas nerūpi. Tu lauki, kol tavo brolis ar mylimasis žuvies pagaus, ar briedį nudobs. Pavalgei sočiai ir vėl stebi neribotą horizontą, sėdėdama pašaičių pavėšvie. Tu laiminga, lauku dukra! Tu karalienė savo žemės, kurią, gimdama, čia radai, kurios nei galo, nei krašto nežinai. Gal būt, tau nei nerūpi žinoti? Tavo tėvų tėvai čia gyveno, saule, paukščius garbino, buvo laisvi ir laimingi. Taip, visi jūs buvote laisvi. Bet... atėjo čia baltasis žmogus. Jis pavergė ne tik tavo rasės žmones, atėmė jūsų žemę, iš pats vergu tavo. Jūs ir mes esame civilizacijos aukos. Civilizacija visuomet yra alkana: ji visko nori, bet niekuomet nebūna sotė. Ką žmogus turi, jam to negana. Jis ieško naujų žemių, Pietu ir šiaurės ašigalius apžiūri. Toliau nėra kur eiti. Savo plėšrumui patenkinti jis išranda priemones naikinti, kas buvo gražu ir gera. Tu bijai tikrai meškos, liūto ar gyvatės. Juokai man žvėrys! Aš bijau žmogaus, kurio nežalima išvengti, nes jis yra gudresnis už žvėrį. Tavo protėviai mokėjo iš saido ko šaudyti, o mano broliai iš radančių šali nymesti dulkes dūdžio elementa, kuris visą žemę gali sunaikinti... Kasdieniniame gyvenime žmogus žmogų kasdien užpuola, aniolešia arba nužudo... Taip, vienas žmogus gali ne vieną, bet ištisas tautas pradžvinti...

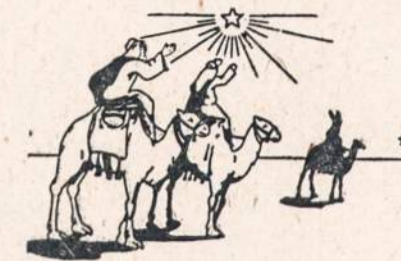
Kaip tau patinka mūsų civilizacija? Sakyk, lauku dukra. Tyli! Žinau, kad nedarytum šitokių mainų, nei Deia, aš tau pavydžiu, nes aš esu toks pat žmogus, mėgstu gamtą, jos švarą ir šilumą, kaip ir tu. Mudu mėgstame visa, kas gražu ir kilnu. Juk tu ir ir aš esame Gamtos vaikai.

A, tu stebi žvaigždes, svajoji. Žiūri į gelsva mėnulį aukštame zenite. Gražus jis, jo spinduliai daro melsvą rūką virš klonių. Ar tu girdi, lauku dukra? Tvi! tai sudiev. Tu dvasia, tikrai svajonė — Tabu! O mes esame modernistai. Sintetinė kultūra kuriame, viską virškiname ir viską šuo lin varamė praectin...

Mikas Šileikis.

Sonia Pipiraitė

KALĖDŲ NAKTĮ

Kur tik žiūri, kur tik žvelgi —
Visur šviesa, žėrėjimas.
Danguje žvaigždės, o sniege
Žvaigždžių atsispindėjimas.

Ką tik girdi, kur tik klausai —
Vis giesmės, džiaugsmo gaidos.
Širdyje sugaudė balsai —
Dangaus šviesusis aidas.

Keliautum po žvaigždžių skliautu...
O ką širdis svajotų,
Nei žvaigždės amžinos, nei tu
Nespėtum, nežinotum.

Suklupo žemė ir naktis
Paliai žvaigždžių altorių.
Narimo klystanti mintis —
O Viešpatie, pabusti nebeneriu.

Pabust nebeneriu niekad
Iš tų šviesiųjų burty.
Dvasia giedoti nenustos
Giesmių, džiaugsmo sukurtų.

Naktie skaiti, naktie žavi,
Tau šviesti ir vilioji,
O man, apsvaigusiai tavim, —
Mylėti ir svajoti.

Literatūros Konkursas
Novelei Parašyti

LITERATūros DRAUGIA skelbia konkursą novelei (short story) parašyti. Už geriausias tris noveles LITERATūros DRAUGIA skiria premijas:

Pirmoji premija — 50.00 dolerių.
Antroji — 25.00 doleriai.
Trečioji — dienrašcio NAUJIENŲ metinė prenumerata.

I. Konkurso dalyviai turi teisę pasirinkti temą, bet jie privalo prisilaikyti šių sąlygų:

- rankraštis turi būti pasirašytas slapyvardė;
- kartu su rankraščiu turi būti įdėtas užlipytas vokas, ant kurio turi būti užrašyta autoriaus slapyvardė, o voko viduje įdėtas raštelis su tikrąja autoriaus pavarde ir adresu;
- rankraštis turi būti prišūstas ne vėliau 1950 metų vasario mėnesio 1 dienos tokiu adresu:

LITERATūros DRAUGIA
Konkursui
1739 South Halsted Street
Chicago 8, Illinois

II. Literatūrinę novelių vertę spręs šie tešėjai:

Jonas Aistis-Aleksandravičius,
Nora M. Gugienė,
Vincas Krėvė-Mickevičius,
Sonia Pipiraitė,
Antanas Vaičiulaitis ir
Juozas P. Varkala.

Teismo pirmininke paskirta Sonia Pipiraitė. Teisėjų balsams pasidalinus lygiomis, nusveria pirmininkės balsas.

III. Premijuotos novelės bus spausdinamos LITERATUROJE ir LITERATūros DRAUGIJOS METRAŠTYJE. Draugija pasilieka sau teisę spausdinti ir kitas, nors nepremijuotas, noveles.

Rankraščiai bus grąžinami tik autoriui pareikalavus.

LITERATūros DRAUGIA kviečia konkurse dalyvauti visuose pasaulio kraštuose gyvenančius lietuvius.

LITERATūros DRAUGIA.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų linkime visiems savo draugams ir kostumeriams

ARCHER LAUNDRY CO.

3867 SO. ARCHER AVE.
Lafayette 3-9211 Suburban Enterprise 6060
(NO TOLL)

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų linkime kostumeriams ir draugams

JOSEPH VILMAS & CO.

General Building Contractors
REAL ESTATE, LOANS, INSURANCE
6753 So. Rockwell St. Ph. Hemlock 4-2323

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ
visiems draugams ir kostumeriams linki

W-G TAVERN

Walteris Neffas ir Genevieve Vardauskas,
savininkai

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems
2435 So. Leavitt St. Tel. Virginia 7-8767

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Visiems draugams ir kostumeriams linki

TONY'S TAVERN

TONY ir RUTA VAISNORIAI, Sav.

3364 So. Halsted St. Tel. Yards 7-9191

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ
visiems draugams ir kostumeriams linki

Alexandra ir Virginia Phillips Tavern

Didelis pasirinkimas degtinės, vyno,
alaus ir malonus patarnavimas visiems

4103 South Ashland Avenue
Tel. Virginia 7-9048

"TAIKA ŽEMĖJE—RAMYBĖ ŽMONĖMS"
LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Visiems Mūsų Kostumeriams ir Draugams

ŠTAI YRA—

NEPAPRASTAI
SKANŪS!
"Buying Brand"
WIENERS

Padaryti iš geriausios rūšies
mėsos. Jie tikrai gardūs...
patenkina kiekvieno skonį.

SLOTKOWSKI SAUSAGE COMPANY
2017-29 WEST 18th STREET TEL. CANAL 6-1667

Zinoma kaip geros mėsos įstaiga per 33 metus.
Išdirbinėjama prie labiausia sanitarinių aplinkybių.

"BUYING BRAND" WIENERS
REIKALAUKITE JŲ SAVO MEGIAMOJ KRAUTUVEJ

KALĖDŲ NAKTĮ

Savo galvos neguldau. Ten nebuvau, negirdėjau. Man apie tai tremtinys Vardinis pasakojo. Jis šventai mane įtikinėjo, kad taip buvo. Gal būtų. Dabar daug kas visai neįtikėtino įvyksta.

Jis sako, kad tas atsitikimas buvęs Bavarijos kalnų miškuose. Buvę netaip seniai, — per eilę metų Kalėdų naktį. Vardinis Kūčių dieną nuėjęs savais reikalais pas vieną vokiečių ūkininką Milerį. Tas ūkininkas sutikęs jį kieme pas tvartus. Juodu čia pat ant tvarto slenkščio susėdę kalbėjosi. Ūkininkas Mileris buvęs šiaip sveikas vyras, bet turėjo vieną medinę koją, trūko jam vienos akies ir buvo viena ausis visai nukirsta. Visa tai jis praradęs šiame kare, tai lyg buvo atlyginimas už išgyventą baimę ir padėtą vargą tame kare. Jis karo galą pralaidęs Lietuvoj. O kad jis tikrai buvęs Lietuvoj, tai jis turėjo kuo pasigirti.

— Žiūrėk, tvarto kampe stovi arklukas. Gražus, tiesa? — Rodydamas pirštu į arkli tarė Mileris.

— Herr Miler, juk tai žemaitukas, — nusfėbęs aiktelėjo Vardinis. Jo būta didelio arklių mėgėjo. Jų veislę jis žinojo.

— O, ja! — išdidžiai atsiliepė Mileris, — iš Plungės žirgyno pasirinkau.

— O tą karvę, ar matai, gal taip pat pažįstama? — lyg su pašaipu parodė Mileris į karvę.

— Tokių žalmargių Lietuvoj buvo miškuose, — pasakė Vardinis.

— O, ja! Tai iš Agurkiškės kaimo. Ten aukštos ir tankios girios. Mūsų lentiūvė ten buvo. Jei prisimeni, — pasakojo toliau Mileris, — ten pro kaimą teka toks siaurutis upeliukas. Tuoj pagiry nuo Nemuno pusės toks tiltelis buvo, o ant to upeliuko kranto, prie tiltelio buvo gražus žemės ūkis.

Tai iš čia. Dar telyčia buvo. Gera karvė, — baigdamas savo pasakojimą jis dar pridūrė.

— Prisimeni, — lyg svajodamas atsiliepė Vardinis, — tas kelias tiesiai pro girias veda į Griškabūdį.

— Ja, mes tas girias praretinom, tik paskui patiems riesta pasidarė. Mus iš tų girių lietuviai partizanai apšaudė. Pasitraukėm.

— Mums tuos gyvulius žymiai anksčiau pargabeno. Tokia buvo tvarka. Jo. Štai tas ožys iš čekų atgabentas, o ta kiaulė tai iš Sudetų. Tie gyvuliai tokie pat pabėgėliai, kaip ir tu, Herr Vardinis. Ja! Jie geresnį lovį turi...

Ir Miler čia pats sau pikta nusiuko. Toliau Vardinis man pasakoja, kad juodu ant to slenkščio sėdėjo iki sutemų, paskui užėjo į butą. Vaišinosi. Vėlokai sugulė. Tvartas ir gyvenamas namas buvęs po vienu stogu. Jį paguldė prie tvarto sienos. Užmigo. Gerokai įmigus, klauso — žąsinas sugirgėjo. Gaidys sparnais suplasnojo ir užgiedojo. Suprato, kad tai vidunaktis. Tvarte arklys atsiduso, sustenėjo. Spėjo jį ant pirmutinių kojų pasiremus besiruošiantį atsikelti.

Vardinis tyliai neiškentęs pravėrė tvarto duris. Arklys atsistojo. Karvė pakėlė pasturgalį taip pat žemę savo keturiomis parėmė. Ir... girdi žemaitiška tarme kas tai prabilo:

— Žemaitioj geriau buvo...

Tik čia Vardinis suprato, kad tai arklys kalba, jį taip paveikė, kad net kvapo prirūko.

Tik strakt čia ožys ir pradėjo kalbėti:

— Mek, mek nutilk, tu išpaukintas sūtvėrimė. Esi vokiečio belaisvis, turi kuo skystis. Gal nori mano ragų paragauti?

Arklys išsišiepė, baltus dantis parodė ir nieko nepasakė.

Karvė apsidairiusi zanavykiškai pasakė:

— Negirdėta, kad tame pačiame tvarte būčiau su kiaule ir dar tas durnas sūtvėrimas ožys... Ir oro sunkumėlis... Kirvis kabotų...

Tik kriu, kriu, kriu iš kampo kiaulė atsiliepė.

Karvė apsilaižiusi tyliai pasakė:

— Atsargiau. Pritvinkusi, išsimėsi...

O kiaulė, kaip kiaulė:

— Tai pagerbk mano stoną, suprask mano padėtį ir neužgauliok.

O ožys jau įrėmė ragus ir taikėsi karvę durti.

Arklys tylomis nusižvengė ir sako:

— Pamėgink ką nors tu, kvailas sūtvėrimė, nuskriausti. Spirsiu į šoną.

Ožys atšlijo. Kiaulė stenėdama atsigulė, o karvė prabilo:

— Matau, kad iš mano krašto, supranti, koks reikalas. Suvarė čia mus su tais smirdančiais kvailais sūtvėrimais. Ir kaip čia šoks vėl ožys, kiaulė pakilus žviegti pradėjo. Kilo toks triukšmas ir visai buvo panašu, kad tuoj prasidės peštinės.

Gaidys pragydo. Gyvuliai žado neteko ir visi ramiai sugulė.

Taip vaizdžiai man tą įvykį pasakojo Vardinis.

Jo paklausiau:

— Sakyk, sveikas, ar kartais tas Mileris neturėjo malūno?

— Tai kas iš to?

— Atsakyk?

— Turėjo!

— Buvo milty.

— Buvo.

— Tu degtinę jam vėrei?

— Viriau.

— Tą vakarą judu tos degtinės išsivirė ragavote?

— Ragavom!

— Na, tai todėl tau ir gyvuliai kalbėjo.

— Žiūrėk sykį! O aš vis iki šiol maniau, kad gal sapsnavau. Rodos, aš pasigėriau, o gyvuliai kalbėjo... Laimė, kad tas gaidys jiems žadą atėmė, o tai būtų susipešę. Tai tiesa, kad žmogaus liežuvis didžiausias jo priešas. — Vistaspats

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ZINIAS IR GERIAUSIAS RASTŪS

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų linki visiems draugams ir kostumeriams

IGNACAS BRUZAS TAVERN

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

2014 Canalport Ave. Tel. Seeley 3-8082

Dr. A. Montvidas

ESTRANGEMENT

Two loving hearts
That used to burn
With hottest flame
For future bright
Now rest apart
In autumn's chill
And sing no more
Same happy tunes.

The tender hands
Of lovers two
That used to clasp
With sweetest thrill
Now coldly hang
In autumn's chill
And shy to touch
A stranger's flesh.

The smiling eyes
That used to meet
And search the souls
Of lovers two
Now shed their tears
In sadness deep
Upon the grave
Of parting love.

BALFO Pirmininko Sveikinimas Kalėdoms

Kalėdų švenčių proga man tenka pasveikinti visus tautiečius, tiek čia Amerikoje, tiek gyvenančius kitose šalyse, o ypač tebevargstančius Europos stovyklose tremtinius, ir palinkėti visiems ramybės ir geros nuotaikos praleisti šią Kristaus Gimimo šventę.

Deja, mes žinome, kad nevisi lietuviai galės jaustis laimingais prie Kalėdinės eglutės Kūčių vakare. Lietuvių tautos ir visos žmonijos priešas, bedieviškas komunizmas, išblaškė mūsų žmones po pasaulį, brutaliausiais prievartos būdais išardė šeimos židinius, pamindamas ir paniekindamas visa tai, ką lietuviai per amžius gerbė ir brangino. Šiandieną daugeliui lietuvių kalėdinės eglutės žėrėjimas primins jiems padarytą neuztarnautą skriaudą, ir jų mintys ir širdys bus nukreiptos į Visagalį Dievą su tvirtu tikėjimu ir viltimi, kad priešo siautėjimas pagaliau pasibaigs ir visos nekaltos aukos bus įvertintos ir mes susilauksime teisingumo ir ramybės.

Kartu su sveikinimais noriu perduoti mano širdingiausių padėką visiems bendradarbiams, geradariams ir labdaros darbo rėmėjams už jų dosnumą ir atjautimą savo vargan patekusių tautiečių. Tikiu, kad artimo meilės ir gailėstingumo jausmas lydės jus ir toliau.

Visiems reiškiu nuoširdžius sveikinimus ir linkėjimus sulaukus šventų Kalėdų!

Kun. Dr. Juozas B. Končius
BALFO Pirmininkas

VRA KEISTA, KAD TAI GREIT VĖL KALĖDOS ATĖJO, o atrodė, kad tik vakar linkėjome jums Linksmų Kalėdų. Kiti metai... gyvenimas trumpėja... draugai mums daugiau reikšmės turi... norime teikti jiems geresnį patarnavimą.

Aš esu jums labai dėkingas už tai... ir noriu su jumis pasidalinti. Gyvenimas buvo pilnas idomių ir malonių valandų. Draugiškumas, kuris užsimėgė daugelio metų būvyje, sildo mano širdį. Jūsų pusėmūsų ryšiai laiškais ar asmeniškai... pridedo daugiau matonumo ir idomumo praityje.

Šių švenčių proga aš noriu, kad jūs žinotumėte, jog turite mano geriausius linkėjimus... ne vien tik porai dienių, kurios daug reiškia mums visiems... bet linkėjimai visam Jūsų gyvenimui. Aš tikiu, kad mes ir vėl kada nors susitikime atejus poilsio laikui, kurį vadiname "atostogomis".

... ir visi mano šabo nariai kartu su manim siunčia savo gerus linkėjimus. Kai kurie iš jūsų pažįstate juos asmeniškai, linkejimai gal turės kitokią reikšmę... kaip kiekvienas galvoja. Visi kartu, aš ir mano "Generolas", tariame jums "Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų".

J. J. "JOE" BACHUNAS
Sodus, Michigan.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų

WILLIAM REIZNER

PAINT, WALL PAPER, HARDWARE,
TOOLS, GLASS and PLUMBING

1833 So. Halsted St.

Canal 6-4332

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ
visiems draugams ir kostumeriams linki

ROCKWELL CLUB

Mr. ir Mrs. Biago and Son, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

3957 So. Rockwell St. Tel. Virginia 7-8413

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir lietuviams linki

RED'S PLACE

WALTER MISEVICH, Sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

2200 W. Cermak Rd. Tel. Virginia 7-8874

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

W. M. BUTKUS LIQUOR STORE

WALTER ir MILDRED BUTKAI, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

4012 Archer Ave. Tel. Lafayette 3-8079

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
LINKIME VISIES LIETUVIAMS

METROPOLITAN STATE BANK

2201 WEST CERMAK ROAD Kampas LEAVITT STREET

Narys Federal Reserve System ir Federal Deposit Insurance Corporation

**DAUG LINKEJIMŲ SU KALĖDOMIS IR
NAUJAISIAIS METAIS**

visiems draugams, kostumeriams, geros širdies lietuviams, o labiausia išvietintiems lietuviams laimingos ateities Amerikos laisvoje šalyje, linki

TOMS BALTIC INN

THOMAS ir MARGIE ALEKSYNAI

Kviečiame visus geraširdžius lietuvius atsilankyti ir išgerti šampano nuo mūsų

**3129 SO. HALSTED STREET
Tel. Vivtory 2-9682**

**Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki**

TWO SISTERS BUFFET

Stephanía Jodvalkis ir Matt Maslafsky, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

732 West 18th Street

**LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
Valdyba ir Direktorai**

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N.

**4425 SO. FAIRFIELD AVE.
Telefonas Lafayette 3-8248**

**LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
linkių kostumeriams ir draugams**

S. GALZINIS

BUČERNĖ IR GROSERNĖ

**857 WEST 50th STREET
Tel. Boulevard 8-4514**

PRINCIPALINĖ KALBA

JURGIS GLIAUDA

Aš vėl pakartojau, kad anais laikais viskas būdavo kitaip. Politinių imigrantų atvykimai buvo lydimi didesnės pompas, kaip kad dabar. Dabar niekas nekreipia dėmesio, jeigu atvyksta ir tūlas generalas ar buvusio ministerio žmona. O pirmiau, vėl pakartojau, viskas buvo kitaip.

Laikraščiuose stambiais raidėmis, greta eilinio aprašymo apie kokį nors didžiojo trečiojo triuką, rasdavome antraštę: Atvyksta Juozapas Mešlūnas su šeima. Savaiame suprantamas skaitytojo smalsumas, jeigu jis pertraukdavo pasaulinių įvykių kronikos skaitymą ir susimąstiusiai tardavo.

— Va, žiūrėk, žmona. Jau ir Mešlūnai Amerikoje!

— Žmona paklausdavo: — Kas tai do Mešlūnai? Vyras atsakėdavo.

— Kas do Mešlūnai? Dievaj juos žino, kas jie! Matai pirmame puslapyje; o raidės didesnės už Trumanaitę.

O tremtyje politiniai emigrantai randa Mešlūnų vardą stambesnėmis raidėmis už Trumanaitę ir šiepiasi:

— Va, žiūrėk, kaip Mešlūnus išgarbino. Juk tas Mešlūnas buvo keturiosiomis kategorijomis už mane žemesnis mūsų įstaigoje.

Ir keturiosiomis kategorijomis vyresnis už Mešlūnus politinis emigrantas tą vakarą užmigdavo su iluzija, kad jo atvykimą Amerikon laikraščiai pagarsins dar didesnėmis raidėmis, kaip kad tas nykštukas Mešlūnas išgarsintas.

Aš vėl pakartojau, kad tai buvo anais laikais, kada politiniai imigrantai būdavo retnybė.

Žmonės piknikuose apstodavo politinį imigrantą, fundijo jam karštų šunų ir kalbino:

— Ar nepažinojai Lietuvoje Bonifaco Puslavonio? Jis gyvena "naintyn seven" metais apie tris varstus nuo Užkalnio bažnytkaimio ir dirbo žydo garbarnėje.

— Ar nesutikai kempėje Tamalionio, vardo — savanagan neprimenu. Tas Tamalionis čion atrasė laisgą ir prašė pakietėlio mirštančiai žmonai.

— Ar teko buvoti Židikų turguose? Ten geriausius sūrius su kmynais pardavinėjo mano sesuva. Gal teko su ja pasipažinti?

Visus klausimus apvainikuodavo vienas, trumpas ir drūtas: Kaip čia laikini?

Ir politinis imigrantas, prarijęs kelis karštus šunis, sukosi kaip vijurkas, skubėdamas visus klausimus patenkinti.

Kaip būdavo smagu, kai pakliūdavo sumanus politinis imigrantas. Tuoj visi sužinodavo, kad politinis imigrantas niekad nebuvo Užkalnio bažnytkaimyje, todėl ir netekę jam sutikti Bonifaco Puslavonio, naintyn seven metais dirbusio žydo garbarnėje. O be to, ir pats politinis imigrantas gimęs naintyn ten metais.

Kad politinis imigrantas girdejęs apie tūlą Tamalionį, kuris gyvenęs kitoje kempėje. Tik tasai tūlas Tamalionis turi ne vieną, bet dvi žmonas ir abi tos žmonos sveikutėlės; o pats Tamalionis visai nusibaięęs ir tarp dviejų žmonių greit kris kaip šuva.

Kad politiniam imigrantui tekę pravažiuoti pro Židikus, bet tądien nebuvo turgaus ir todėl nematęs nei klausiančio sesuvos, nei jos sūrių su kmynais.

O į paskutinį klausimą sukatas politinis imigrantas atsakėdavo, kad gyvenči čia įmanoma ir žmonės geri. Tik kažin kodėl gyveną su skrynais languose. Bet prie to jis ir visa jo šeima jau baigia priprasti.

Esant tokiai politinių imigrantų atvykimo situacijai, atvyko pas mus Dereškevičius. Spaudoje jo vardas atsimušė stambiomis raidėmis. O mūsų padangės veikėjai tučiuojau pakvietė jį pakalbėti patriotiniame parengime ir išgarsino principaliniu kalbėtoju.

Dereškevičius žodis žodin pasakė va ką:

— Lietuva buvo turtinga valstybė. Namai buvo ten mediniai ir mūriniai. Žmonės sėjo javus ir augino kiaules. Automobilai važinėjo, kaip ir Amerikoje. Pieninėse gamino namą; Lietuvos Viešbutyje — krupniką. Ir kas do krupnikas! Tai ne čionykštė viskė. Kultūra plačiai kilo. Mokyklos ten visokios, rašytojai laikraščius spausdino. Ligoninėse piovė apendicitus. Maiste piovė kiaules. Kaune stovėjo radijo stiebai iki pat debesų. Vieną kartą atvažiavo Kaunan Šalipinas, kai užtraukė — net langai drebejo. Smardonėje buvo mišgalinės vonios; o Palangoje jūros kopos. Prie Pervalkos prisilaikė ir nuogaliai: vyrai ir moterys maudėsi plikutėliai. Tėvynėje buvo gera tautiečiui gyventi. Niekad tėvynės mes neužmiršim dėl gardaus valgio šaukšto. Šalis jau buvo visai kultūringa. Tarnybon ateini, būdavo, dešimtą valandą. Kol cigarečių užrūkai, paporimi su pažįstamais — ir darbo diena praėjo. Eini antrą valandą namo. Po pietų kavinėn ar Božegrakon. Toks buvo maršrutas. Dar ten Rambynas, Lozana. Lozanoje ir vaidilučių buvo. Versalyje tai būdavo perbrangu dažnai nueiti; tai tik eidavome po pirmo, tuoj po algos.

— Tėvynė, broliai amerikiečiai, šventas žodis! Už tėvynę atiduočiau viską pasaulyje!

Cia pakilo katučiai. Daugeilis buvo sugraudinti. O kurie mėgino dar kištis su kritika, buvo sudrausti: Dievą tu my-

**MIELOS AMERIKOS
LIETUVĖS!**

Lietuvių Moterų Tremtinių Vyr. Komitetas Europoje sveikina Jus ir Jūsų šeimas šventų Kalėdų ir Naujų Metų proga, linki sveikatos bei sėkmės Jūsų asmeniškuose reikaluose ir lietuvių tautos gelbėjimo darbe.

Šia proga dėkojame Amerikos lietuviams už brolišką paramą maistu, rūbais ir visse tremtyje tautiečiams. Jūsų parama maistu, rūbais ir visa kuo kitu, siunčiama per organizacijas, bei asmeniškai pažįstamiems ar nepažįstamiems, žymiai palengvina lietuvių tremties gyvenimo našą, palaiko mūsų gyvybinius reikalus, sveikatą, jėgas ir stiprina mūsų dvasią.

Šių metų sparti emigracija paėmė iš mūsų tarpo pačius sveikiausius, darbingiausius asmenis. Tremtyje ir toliau turės pasilikti seneliai, ligoniai ir kiti negalintieji emigruoti. Jų tremties gyvenimas bus dar sunkesnis negu dabar. Jie ir toliau bus dar labiau reikalingi Jūsų, senųjų Amerikos lietuvių, o taip pat ir neseniai atvykusiųjų į Ameriką, buvusių tremtinių, paramos. Tikimės, kad kiekviena gerą noru skiriama, kad ir maža auka, per daug neapsunkins Jūsų, o likusiems Europoje broliams ir sesėms ji bus gyvybės išlaikymo vertės.

Mes lietuvių moterys tremtinės iš anksto nuoširdžiai dėkojame už Jūsų didelį atjautimą savo tautiečių, pasiliekančiųjų Europoje.

**Lietuvių Moterų Tremtinių
Vyr. Komitetas Europoje
Vokietija,
Schw. Gmuend, U. S. Zone**

lėk, brolai; matai, kiek tas prisikentėjęs! Geri buvo žmonės. Geri buvo anie laikai, kada Mešlūnus ir Dereškevičius pristatydavo mums raidėmis, stambesnėmis už Trumanaitės dainų antraštes.

**LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ
visiems draugams ir kostumeriams linki**

K. JAKUS

Kostumeriškas Siuvėjas. Taisome, valome ir prosinam

10302 So. Michigan Ave. Tel. Pullman 5-8420

**Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki**

ROCKWELL TAVERN

Mr. ir Mrs. Galinskai ir Sūnus

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems.

**3934 So. Rockwell Street
Tel. Lafayette 3-5277**

**PRISIDEKITE PRIE MŪSŲ
CHRISTMAS CLUB**

Taipymas Kalėdoms yra amžių senumo paprotys, Užtikrinkit sau pakankamus išteklis kitiems metams prisidėdami prie Kalėdinio, Taipymo Klubo šiandien. Yra daug klasių pasirinkimui.

\$1.00 kiekvieną savaitę dedamas į Klubą, išmokės	\$50.00
\$2.00 kiekvieną savaitę dedami į Klubą, išmokės	\$100.00
\$3.00 kiekvieną savaitę dedami į Klubą, išmokės	\$150.00
\$5.00 kiekvieną savaitę dedami į Klubą, išmokės	\$250.00
\$10.00 kiekvieną savaitę dedami į Klubą, išmokės	\$500.00

**ST. PAUL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

OF CHICAGO

2116 West Cermak Road Chicago 8, Ill.

**LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
LINKIME DRAUGAMS IR VISIEMS LIETUVIAMS**

O'Malley & McKay, Inc.

GENERAL INSURANCE AGENTS

Reikalaukit savo atstovo arba brokerio apdrausti savo namą, rakandus arba kitokias brangenynes mūsų įstaigoje. Mes esame Pirmos Rūšies nariai The Chicago Board of Underwriters.

222 West Adams Street

Telephone Central 6-5208

Room 1043

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų linkių draugams ir Radio klausytojams

SOPHIE BARCUS
RADIO PROGRAMŲ VEDEJA

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų

visiems draugams ir kostumeriams linki

MIKSIS HARDWARE

Paints, Glass, Plumbings Supplies and
Housing Goods—Floor Sanders Rented

3990 Archer Ave. Tel. Lafayette 3-4756

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir kostumeriams linki

18th ir CANALPORT INN

Walter ir Petronelė Pankauskai ir dukterė Mary, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

549 W. 18th Street Tel. SEeley 3-9826

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir kostumeriams linki

MAY'S TAVERN

BRUNO ir MAY GAIDYMOVICZ, Sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

919 W. 35th St. Tel. Virginia 7-8541

Linksmų Žiemos Švenčių — Kalėdų ir
Laimingų Naujų Metų
Visiems Draugams ir Kostumeriams Linki

JONAS INN

JOHN ANDRIUSIŪNAS, Sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus
patarnavimas visiems

700 W. 31st St. Tel. Victory 2-6152

LINKSMŲ KALEDŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
linkime visiems mūsų kostumeriams ir
rėmėjams

S. LERNER AND SONS

Quality Groceries, Fruits and Vegetables
3400-02 South Halsted Street
Tel. YArds 7-3505

PAJŪRIO TAIKA

Rašo BR. DIRMAUSKAS

Yra dienų, kada tremtinio gyvenimas toks nemielas, kada rūpesčiai ir vargai slėgia, lyg kalnai. Ir abejonės nori palaužti. Tada žmogus norėtų nuo jų pabėgti, atsipalaiduoti, ir lyg laisvas paukštis pakilti į padangę. Ak, pakilti į padangę ir nusikristi į melsvas žydrias tolimas, kur erdvu, ramu, kur nėra rūpesčių nė vargų...

Su tokiomis mintimis Julė Bagdonaitė išėjo į pajūrį. Buvo ką tik sutemusį ankstyvo pavasario naktis. Kitoje įlankos pusėje mirgėjo tolumo kranto, kito svetimo krašto žiburiai. Tolimas švyturys mėtė savo šviesos pėdas į Baltiją, kurios bangos plauna pavergtos tėvynės krantus. Jūra buvo tylesi. Potvynis ką tik prasidėjęs.

Julė galvojo: jeigu aukštame danguje tiek daug mirga žvaigždžių ir, į jas pažvelgus, maža vietos krūtinėje širdžiai, kodėl žmogui yra skirta tik šios žemės purvini lakai? Pasaulis toks didelis, gražus, erdvus, o kodėl jame nėra vietos žmogui ramiai gyventi, dirbti, kurti? O žemė, žemė, kodėl savo rutulyje žmogui taip sunku gyventi? Kodėl klaida, melas vadinami teisybės vardais?

Ir Julė, į tuos klausimus savyje nerasdama atsakymo, buvo giliai susimąsčiusi ir, nuliūdusi. Jos širdis buvo lyg kalavijų perversa: ji sopėjo. Ir juo tolyn jiėjo pajūrio krantu į tamsią naktį, juo minčių sukeltos didesnės abejonės žmogaus gyvenimo vertingumu lydėjo jos lengvus žingsnius.

Patekęs mėnulis metė balkšvą šviesą į platų pajūrio taką, kuris tolyn jai einant vis siaurėjo. Jis sukosi į dešinę, į stačiai nulūžusius krantus. Ji pastebėjo: pakrantėje gulėjo apverstas dugnu į viršų žvejų laivelis, o ant jo sėdėjo rymodamas žmogus. Julėi galvojant grįžti atgal, žmogus jai šūktelėjo:

— Nenusigskit! Esu Petras Drobė...

Julė pažino. Tai buvo stovykloje gyvenantis senas žilas dailininkas.

Pasikeitus keliomis mandagumo frazėmis, Julė sėdėjo šalia seno dailininko Petro Drobės ant laivelio krašto. Dabar ji pastebėjo, kaip iš sutemusio siaurės horizonto ištryško į platų dangaus skliautą šviesos stulpai, čia sutūrdami į šviesos dulkes, iš kurių susidarydavo šviesūs debesėliai, čia vėl naujai susiformuodami ir tryškėdami, lyg šviesos fontanai.

— Siaurės pašvaistės atspindžiai, — pradėjo dailininkas. — Kiekvieną kartą aš jos atšvaisstas stebėdamas, savyje jaučiu begalinį ilgesį. Siaurės kraštuose ji atrodo daug gražesnė.

Julė nieko neatsakė, tik didelėmis akimis žiūrėjo į degančią siaurės pašvaistę.

— Leiskit man paklausti, panele, kodėl esate taip liūdnai nusiteikusi? Kodėl vaikščiojate viena, be gražaus jauno palydovo? — staiga dailininkas paklausė Julę.

Julėi šis klausimas buvo staigus ir netikėtas. Atrodė, kad dailininkas pažvelgė į pačias paslaptingiausias jos sielos gelmes, kad jis suprato, kodėl ji nakties metu išėjo vieniša pasivaikščioti į pajūrį.

Julė jam atsakė:

— Viena todėl, kad mane kankina tėvynės ilgesys. Manoje grumiasi viltys su abejonėmis. Kartais man atrodo, kad tėvynė amžiams pavergta. Taip nėra giedrios nuotaikos. Stovyklinis gyvenimas toks pilkas ir atsibodęs, įkyrėjęs. O jokių ženklų nėra, kad jis greitai baigsis. Man dažnai atrodo, kad mes žuvę... Lyg sunkus

akmuo, mano krūtinę slėgia tremties metų beviltiškumas, beprasmiškumas. Todėl atėjau viena į pajūrį, nesitikėdama čia ką nors atrasti iš stovyklos.

— Suprantu... Kartais žmogaus suraminti ir paguosti negali joks draugas, — pastebėjo dailininkas. — Tik gamtos vjenuma, lyg balzamas, gydo jo sielos žaizdas.

— Taip ir su manim... Julė norėjo dar kažką sakyti, bet jai pasidarė taip sausa gerklėje, kad jos žodžiai nutrūko sausi, skaudūs, neuzbaigti. Gerai, kad dailininkas pradėjo iš lėto kalbėti.

— Stebėdamas mūsų stovyklos gyvenimą, aš įžiūriu trijų kategorijų žmones. Pirmąją sudaro savimi pasitikį, blogiausia aplinkybėse sugebą išlaikyti savo egzistenciją, kupini energijos, visuomet giedrios nuotaikos. Tai praktiškieji žmonės. Antrąją — neramuoliai, kurie amžinai kuo nors nepatenkinti, amžinai kur tai veržiasi. Jie apie save visados kelia didelį traukumą.

Tokių būdų jie neleidžia apatijoti užmigtų ir kietiems. Liūdniausia bet gi, mano nuomone, su trečiosios kategorijos atstovais. Tai sentimentalūs žmonės, daugiausiai savyje užsidarę, kenčią, gyveną praeitimi, dažnai esą patys su savimi konflikte. Nelaimė, nė vienai šių kategorijų, mano paties sudarytu, aš nepriklausau, — ir dailininkas ilgai nusikvatojo, net jo pečiai trūkčiojo, ir Julėi atrodė, kad jis juokiasi iš jos, silpnos, viskuo abejojančios.

Julė pažvelgė atidžiai į dailininką, lyg jį tirdama. Jo drabužiai blogi, susidėvėję, aiškiai matyti, kad jie buvo siūti ne jam. Tikriausiai iš darbo žaliai gauti iš "Gerovės Istaigos", — pagalvojo Julė. Bet dailininko veidas buvo kilnus, aristokratiškas, broožų, taisyklingas. Truputį nerami, ji jam atsakė:

— Nelaimė, aš kaip tik paskutinijai kategorijai, tur būt, ir priklausau. Bet pasakykit, p. Drobė, kaip reikia būti optimistu mūsų šiandieninio gyvenimo sąlygose? Kaip reikia surasti atramos tašką, į kurį galėtum žmogus atsiremti, kada mums taip nieko nebėra likę, tik beverčiai atsiminimai, kurie nė vienam iš mūsų negali niekuo padėti. Man labai malonu su tamsta tais klausimais pasikalbėti ir aš labai džiaugiuosi tamsta čia netikėtai sutikusi.

— Tremtinių, o kartu ir viso pasaulio lietuvių, bendruomenė, kuri siekia savo tautai laisvės, tai ir yra kiekvieno tremtinio atramos taškas. Reikia tik dirbti savo tautai ir tėvynei, o tas darbas užpildys tremties gyvenimo tuštumą ir patį tremties gyvenimą padarys prasmingą. O darbo esama tiek daug. Dirbant atsiras ir vilčių sau pačiam, o kartu ir tėvynės ateiciai. Juk mes esame tėvynėje palikusiujių viltys ir paguoda, todėl būtų nedovanotinas nusikaltimas mums palūžti nusilylimę.

Siaurės pašvaistės atšovaitos jau buvo pradingusios. Iš vakarų kilo juodi debesys. Vėjas

pūtė iš vakarų toks minkštas ir šiltas, kaip įsimylėjęlių afo-dūsiai. Mėnuo pasislėpė už debesų krašto. Juos apgaubė nakties tamsuma.

Skandžiausioje savo nevilties valandoje Julė girdėjo dailininko balsą, protestuojantį prieš jos abejonas. Tas jo balsas toks tylus, bet Julėi rodėsi, kad jis praplėšė gūdžių nakties tylą ir prikels ant kalno-barakuose visus miegančius stovyklos žmones. O dailininkas, po trumputės pertraukos, kalbėjo toliau:

— Į tremties gyvenimą reikia eiti drąsiai. Nepasiduoti juodam nusiminimui. Nepabūgti jokios vėtro. Būti kaip "ažuols drūts prie Nemunėlio, kaip eglė prie šėsupčio..." Reikia eiti protėvių išmintais takais, jei nori būti amžinai žaliuojančia tautos atžala. Reikia eiti ten, kur nevilias, vargas, nusiminimas, ir ten skleistis Kudirkos skelbtą šviesą ir tiesą, meilę ir brolybę. Reikia žadinti ir gaivinti viltį ir tikėjimą Lietuvos prisikėlimu tarp tų, kurie ją yra praradę.

Tai buvo žodžiai, kurie Julės mintyse prasimušė lyg šviesiausi spinduliai pro jos sielos juodus audringus debesis. Pamažu jai darėsi lengva ir giedru.

O dailininkas dar nebaigė:

— Koks keistas tas žmogaus gyvenimas! Nesulaikoma jis, veržiasi į naujus tolius, lyg išlėtinusi upė, lyg pavasario srovė, mūsų puoselėtas viltis dažnai sunaikindamas. Ir ką jis mums suteikia, kokias aplinkybes sukuria, tai būna taip nuostabu, kartais net niekuo ir nepaaiškinama. "Tai likimas", — daugelio pasakoma. Likimas... Jis ir mus išplėšė iš gimtojo krašto žaliųjų laukų, iš pievų, iš amžiną laisvės daigą ošančių miškų... Likimas ne mūsų vienu, o visos tautos! Ne jūs viena vystate niūriuose stovyklos barakuose nesvajotuose pasviečiuose be šviesaus gyvenimo, be giedrių dienų... Ne į jūsų gyvenimo širdį beldžiasi skausmas... Klaiki nedalia ne jus vieną bloškia į sutemusį dienų kupiną ateitį...

Dailininkas atsikėlė.

— Vėsu... Man laikas eiti. O jūs, panele, tur būt, dar liksite čia pagalvoti. Taigi, su diev...

Jie atsiskyrė.

Akimirkšnį pasidėjusi ant laivelio krašto ir palaukusi, kol dailininkas nutolo, Julė atsisotojo ir pradėjo palengva eiti. Staiga krūptelėjo: viena banga tėškė baltas putas po jos kojų. Potvynis pasibaigė. Krantus apsmėg vandens. Jūra darėsi ramesnė. Ji kopė grūtvančiais laiptais į pakrantę, iš lėto grįždama į stovyklos barakus. Ji savyje jautė keistą palengvėjimą: dvasios kancėja nugulėta, jos abejonės dingę, jos pačios kova su savimi pasibaigė. Pajūrio taika! Likimo našta jai vėl buvo lengvutė. Ji susitaikė su tremtinio likimu...

Prie pat barako priartėjęs, pradėjo lašnoti stambūs lietaus lašai. O įėjus jai į vidų, sodriai pradėjo lyti pavasario lietus.

SKAITYKIT IR KATŲ RAGINKITE SKAITITI "NAUJIENAS"

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

WALTERS TAVERN

Mr. and Mrs. KAVALIAUSKAI, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

4535 So. Rockwell St.

Tel. Virginia 7-0903

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir kostumeriams linki

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

JOSEPH PIKEL, Savininkas

3401 South Halsted Street

LINKSMŲ KALEDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir lietuviams linki

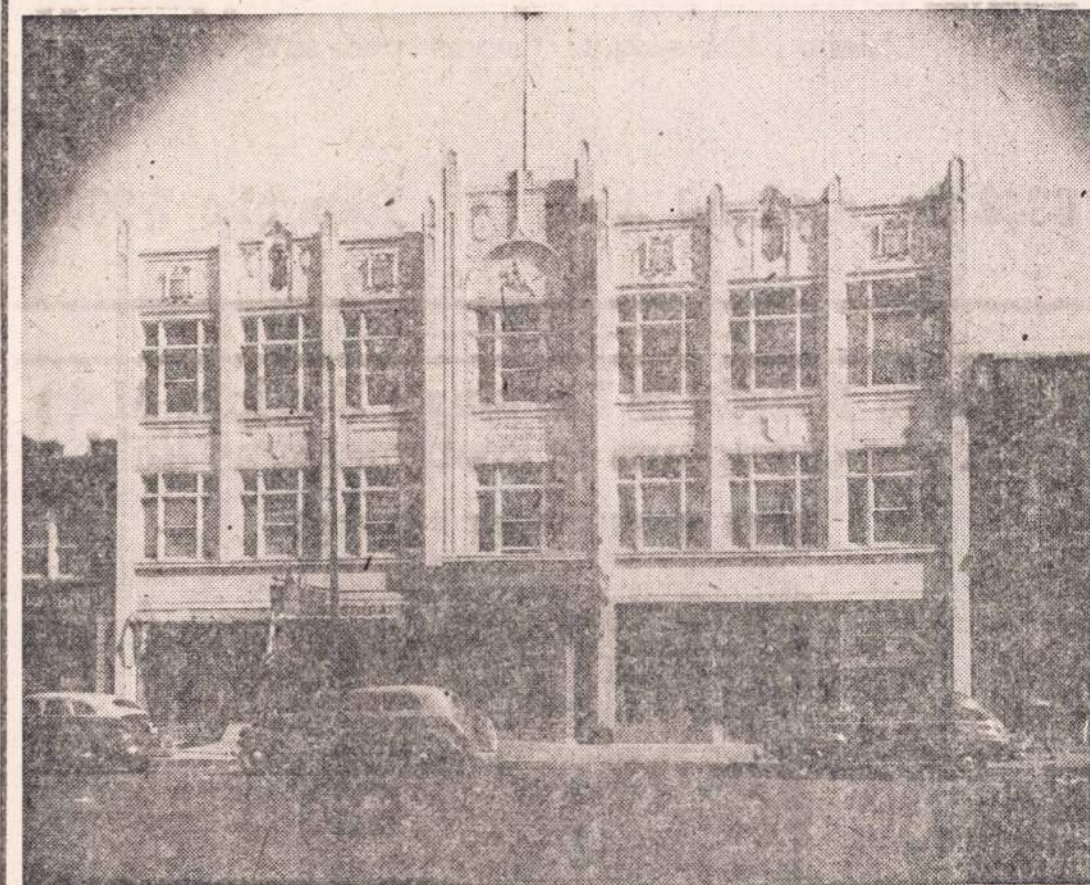
CUKUR TAVERN

ANTANAS ir VERA CUKUR, sav.
Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

732 W. Cermak Rd.

Tel. Canal 6-6070

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų visiems Chicago lietuviams linki
CHICAGOS LIETUVIŲ AUDITORIJOS
(3133 SO. HALSTED STREET)

VALDYBA IR DIREKTORIAT: George M. Chernaukas prezidentas, J. Jacka, viceprezidentas, A. Kaulakis, sekretorius, J. Balchunas, išdirktas, Wm. Krisciunas, P. Kilevičius, P. Petratis, J. P. Varkala, Fr. Medelinskis.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų
Metų Linki

VISIEMS SKOLINTOJAMS

— IR —

TAUPYTOJAMS!

**UNIVERSAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

1739 SO. HALSTED STREET

Tel. Haymarket 1-3317

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ — KALĖDŲ

IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir kostumeriams linki

P. MARTINKAITIS (SENAS PETRAS)

CASEY & EVANS, INC.
Degtinės pardavėjas (Salesman)

Lietuviai taverninkai pirkite degtinę nuo lietuvių pardavėjų
Lietuviškai sakau: "savas pas savą".

6343 So. Ashland Ave. Republic 7-9000

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

CHARLES WENCKAITIS, Sav.
CHUCK'S TAVERN

Degtinė, vynas, alus; iš geros rūšies gaminami
valgiai ir malonus patarnavimas visiems.

716 W. Cermak Rd. Tel. Haymarket 1-6073

Linksmų Žiemos Švenčių — Kalėdų ir

Laimingų Naujų Metų

visiems draugams ir kostumeriams linki

J. PETRAITIS

TAVERN & LIQUOR STORE

JOE IR ONA PETRAIČIAI, Sav.

Didžiausias pasirinkimas visokios rūšies degtinės, vyno,
alaus ir viskas parduodama pigiausiomis kainomis.

658 W. 35th St.

Tel. Yards 7-6175

MOTERIS LOTYNŲ AMERIKOJE

Lotynų Amerikos moterys visame pasaulyje neturi sau panašių. Paimkime mes poniją Margaritą iš Caguas Puerto Rico.

Jos vyras, Miguelis vieną vakarą išėjo su manimi. Po San Juan mes išvaikšiojome įvairius viešbučius ir barus. Rytojaus ankstyvą rytą sugrįžome, kaip sakoma, gerai apsvaigę. Aš buvau taip pat miglotas, bet jaučiau pareigą prašyti Miguelio atleidimo, kad vėlai grįžome į namus. Mat, jis savo žmonai nebuvo pasakęs, kur mes išėjome ir kada sugrįšime. Jis su manimi visai nesutarė, kaip sakysime, parėję į namus, kad gautume iš jo žmonos atleidimą.

Kai mes apie 3 val. ryto prie savo namo paleidome taksi, aš buvau stipriai įsitikinęs, kad jis iš žmonos gaus teisingą, pikta ir nepabaigiamą burbėjimą.

Ponia Margarita atidarė mums buto duris, o aš galvojau, kad tuo laiku turi kas įvykti. Nustebau, nes ji mus sutiko juokdamasi ir gana draugiškai sakydama: (Buenas noches, señores) — labai vakarą, ponai. Ir tuoj nuėjo atnešti iš spintos Bocardi Rum atsigavimui. Ji su mumis užėmė prie stalo vietą ir tuo metu neišgirdau iš jos jokio priekaišto savo vyrui.

Kitą rytą išreiškiau savo nustebimą Migueliui, bet jo vienintelis paaiškinimas buvo: "Asi son las mujeres latinas" — tai yra lotynų Amerikos moterys. Taip, aš 9 metus išgyvenau pietų ir vidurio Amerikoje ir apie tai teisingai galio aprašyti bei liudyti.

Lotynų Amerikos vyro žmona pirmiausia galvoja apie savo vyrą, o vėliau apie save. Kartą aš ištekėjusią perietę paklausiau, ar ji sutinkanti, kad jos vyras kartais vakare išeina ir ji paliekanti viena. Ji pareiškė vienintelį atsakymą neabejodama: "El es un hombre" — jis yra vyras.

Lotynų Amerikos moterys supranta, kad jų vyras nėra vien jų vyras, bet yra vyras visa ta žodžio prasme ir svoriu. Vyras gali išeiti, kur jis nori, daryti, kas jam patinka. Iš prigimties lotynų Amerikos moteris supranta, kad šeimos valdytojas yra tik vyras.

Augančios mergaitės nuo vaikystės pratinamos kuo daugiau prisirišti prie namų. Tuo metu brolis Jose, arba Pedro, ar Juanito (nuo 1—3 m. amžiaus) gatvėse žaidžia su Adomo kostiumais. Seserys visiškai būna aprenptos ir saugomos gudrių motinos akių ar kitų šeimos narių.

Didžiausią dėmesį kreipia į auklėjimą. Kiekviena privalo būti gero elgesio šeimoje ir su kitais draugystėje. Lankant vieną šeimą Panama City išgirdau motinos staigią pastabą savo dukteriai: "Recuerda quietu eres nina" — nepamiršk niekuomet, kad tu esi mergaitė.

Lotynų Amerikos mergaitės išsivysto labai greitai. 15 metų jau tampa motinos. Neištekėjusi mergaitė iki 21 m. amžiaus yra didelė retenybė. Jei-gu sulaukia 25 m. amžiaus netekėjusi, lieka amžina senmergė. Moters garbė yra didžiausias tikslas. Kiekviena stengiasi būti puiki ir dora dama. Ji sukaupia savyje visą savo talentą, stropumą, uolumą, nuoširdumą, aitrą (prie darbo) ir visą savo energiją. Pasirošia tinkamai sutikti vyrą, tapti vaikų motina ir jais rūpintis.

Yra suprantama dėl to, kad motina nuo mažų dienų rūpinasi savo dukterimis, jų mandagumu, padorumu ir visuomet nuo namų neleidžia toli

pasišalinti be tėvų, seserų ar kitų namiškių bei draugių palydėjimo. Rūpestinga priežiūra, auklėjimas daro ją sveiką ir jos brendimo laikotarpis yra su įvairiomis nanieromis, koketė ir patraukli kiekviena, ko nerasime kitų kraštų moteryse.

Į ją įsižiūrėjus, kaip ji praleidžia laisvalaikius, pilnutinė kūno formos išvaizda, juodos akys patrauklios spindi iš ilgų blakstienų, sudaro kiekvienam vyrui sielos ganyklą ir negalima atsispirti pagundai. (echar flores) — gėlėm mesti, tai tinkamas komplementas, kuris Lotynų Amerikoje sakomas gražiai merginai.

Įvairių susitikimų centras yra aikštės. Vakaraus ten pamatysi su palydovais einant apie aikštę ratu. Iš šalies stebint atrodo, kad tik šnekučiuojasi, bet galop įsitikini, kad jos žvilgsniai ieško pagarbos, kaip sakė Ovidijus (spectatum veniunt, veniunt spectentur ut ipsae). Jos ateina čionai, kad matytų ir jas būtų matę.

Daugelis laimingų vedybų būna iš vieno patrauklaus žvilgsnio, išreikšto komplemento ir t.t. Draugystės laikotarpis pasibaigia bažnyčioje sutuotuvų apeigomis, prieš kurias ji ruošiasi gana nuoširdžiai ir kruopščiai. Jaunavedžių laikotarpis yra brangus gyvenimo įvykis; tai laikas patikrinimo, pasiruošimas mergaitės atidavimui ir žmonos tapimas.

Sužadėtinė turi nuo mažų privilegijų atsisakyti, kurią jos anksčiau ją džiugino. Ji gali tik su savo sužadėtinu šokti, kartu eiti, kur jis pažeidžia. Sužadėtinis gali ir vienas nueiti, bet ji privalo palikti namuose.

Lotynų Amerikos mergaitės mėgsta bažnytines sutuotuvų apeigas. Civilinė metrikacija—labai maža dalis. Vestuviniams rūbams ji išleidžia daug pinigų. Nežiūrint, kad jie neturtingi, skolina pinigus ir moka aukštus procentus, bet vestuviniai rūbai turi būti gražūs, ir tuo ji džiaugiasi ir turi progos triumfuoti.

Kaip sužieduotuvų apiegos visame pasaulyje yra bažnytinė šventė (fiesta), vestuvės—(boda) yra džiaugsmas ir gyvas reikalas. Vargšai, mažiau turintgesni geria romą, pisco ir vynas kaip vanduo teka. Turtingieji geria šampaną dideliais kiekiais. Dažnai vestuvėse atsiranda apie 100 žmonių, giminių, pažįstamų, kaimynų ir visai niekam nepažįstamų asmenų.

Po vestuvių ji jau pasijunta stipriai vyro įtakoje, garbingai neša jai uždėtą šeimos atsakingumą ir tampa tikroji savo vaikų motina.

Ji yra meilė, gėris ir švelnumas. Vyras jai atiduoda savo palinkimą į ją, meilę ir viską, kas iš jo pusės pridera.

Lotynų Amerikos moteris, žiūrėdama JAV filmas, išsigąsta, kuriose rodomos vedusios moterys flirtuojančios su svetimais vyrais. Šį elgesį jos laiko nerimtu ir nedėkingu. Viena jauna neseniai ištekėjusi moteris iš Siantago de Chile sako man, kad amerikiečiai (JAV) vyrai turi būti dėl to storžieviai. Ji negali suprasti, kaip amerikietės su kitais vyrais šoka, viena išeina pasivaikšioti arba leidžiasi į

Linksmų Kalėdų

Mūsų Draugams Lietuviams

Avers Electric Co.

6545 W. CERMAK RD.
BERWYN, ILL.
Gunderson 333.

Dr. A. Montvidas

The Tongue of Seas

The stormy waters of the sea
That forth and wave and bounce
Against the rocky shores at night
When all is still and quiet
Do not reveal their aim to me.

They keep me guessing of the tongue
They speak so loud in vain.
It sounds so mellow and so sweet
Like voice of falsehood and deceit
That makes the ships and men go
wrong.

keliones.

Lotynų Amerikos moteris vengia kaimynų įvairių paskalbų bei kalbų. Jos elgesys viešumoje ir privačiai yra aiškus ir tikras demonstravimas, kad ji pasitiki savo vyru. Jeigu su juo gatve eina, ji visuomet savo ranka laikosi vyro, bet niekuomet jis josios.

Vienu laiku buvau užsukęs į San Juan Puerto Rico, su neseniai vedusiu draugu į vieną barą. Besivaišinant aš jo paklausiau nerimtai, kaip jam apsigedusiam patinka. Jis juokdamasis atsakė, kad aš esu visuomet nevedęs, tik Lotynų Amerikoje vien moteris išteka. (Es la mujer que se casa).

Is "Welt Echo"
(vertė St. Džiugas)

Pirkite tose krautuvėse, kuoms garsinasi "NAUJIENOSE"

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
linki visiems draugams ir kostumeriams

VINCINTOS PETRUŠIONIENĖS UŽEIGA

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

902 West 38th Place

Chicago, Ill.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
linkime visiems lietuviams

PAULINA RUSSIAN-TURKISH BATHS

Chas. Laurinavičius ir Sūnus, sav.
1657 West 45th St. Tel. Virginia 7-9493

SINCERE GOOD WISHES FOR A MERRY CHRISTMAS AND
A HAPPY NEW YEAR

RICHARD J. DALEY

COMMITTEEMAN
11th Ward Regular Democratic Org.

"TAIKA ŽEMĖJE — RAMYBĖ ŽMONĖMS"
LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS

CZERWIEC LUMBER CO.

3 DIDELI LENTŲ-MEDŽIO SANDELIAI

9000 South Chicago Ave. Priešais Bessemer Park
3700 S. Western Ave. South Chicagoje
4655 W. North Ave. ARTI CICERO AVE.

Tel. Saginaw 1-0202
Tel. Virginia 7-0456
Tel. Belmont 5-9400

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Kostumeriams ir Draugams

STAR BAKERY

F. B. KAZEMEK—WALTER J. PODRAZIK

738 W. 31st St.

Calumet 5-2173

LINKSMŲ KALĖDŲ

IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

visiems draugams ir kostumeriams linki

B. R. PIETKIEWICZ AND CO.

LOANS and INSURANCE

2555 West 47th St.

Phone Lafayette 3-1083

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
draugams ir visiems lietuviams

KOSTLEVY & CO., Inc.

PLUMBING, SEWER CONTRACTOR

814 WEST 18th STREET

Tel. Canal 6-1044

Chicago, Ill.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Visiems draugams ir kostumeriams linki

CHARLES TAVERN

Charles, Vera ir Sūnus John
Kasiliauskai, savininkai

Degtinė, vynas, alus ir malonus
patarnavimas visiems

3556 So. Halsted St.

Tel. Yards 7-5379

Linksmų Žiemos Švenčių — Kalėdų ir
Laimingų Naujų Metų

visiems draugams, kostumeriams
ir lietuviams linki

ZOLP'S MILLWORK

SYLVESTRAS ir MARIE ZOLP, Sav.

3554 So. Halsted St.

Tel. Yards 7-2576

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ

linkime draugams ir visiems lietuviams

INTER-NATIONAL LIQUOR CO., Inc.
WHOLESALEERS-DISTRIBUTORS

6246 SO. CALIFORNIA AVE.

All Phones Republic 7-1538

ADOMAS VIZNIS

(Jo 70 metų sukaktuvių proga)

Gyvenime yra daug nepastebimų žmonių, kurie tylumo, spaudos karjerą pradėjo nuo savotiškais atskirėliais varo giliai vagą mūsų tautos kultūros ir visuomeninio gyvenimo bare. Jie taip pat ne dėl savo asmeninės garbės, ar uždarbių, o tik būtino reikalo spiriami atsidėję rašo mūsų spaudai. Rašo jai, ką gero gyvenime pastebi. Kas peiktina, viešai pa-peikia ir tuo pačiu viešumon mūsų gyvenimo šešėlius iškelia, juos išsklaido ir skaidrina bendruomeniškis santykius.

1. Tokiu, sakysime, savotišku atskirėliu ir savaip užsispjėliu yra Adomas Viznis. Atskirėliu jis yra, nes nesiveržia į pirmųjų eiles, stengiasi nuošaliau laikytis. Bet ką daro, tai daro atsidėjęs ir užsispjrusiai. Kas pažadėta, turi būti teseta. Kas užsimota, turi būti atsiekta. Savamokslis, sistematingai jokios mokyklos nėra išėjęs, bet pastabiai diena iš dienos gyvenimo knyga skaitęs; kartu kitų raštų nepamiršdamas, tenai akylai dirtejęs, jis daug ko atsiekė. Jis žymiai pasistūmėjo pirmyn. Rasi nebus suklysta, jei sakysime, jog Adomas Viznis yra pralenkęs tuos, kurie sistematingai vienus ar kitus mokslus yra baigę, bet gyvenimo knygos neskaitytė ir tenkinosi tuo, ką mokykla jiems davė.

Socialio draudimo klausimuose, darbininkų profesiniame gyvenime jis kaip pas save namuose. Čia jam jokių užpekių. Jis visą savo ilgą ir kietą amžėlį tuos klausimus atsidėjęs sekė, pats kartu to judėjimo sukuryj uoliai dalyvaudamas.

Visa tai jis darė išeidamas iš jo padėties kaip darbininko. Anksti luominiai susiprato, o susipratę suprato, kad darbininkijos tikras kelias eina į socializmą ir per socializmą. Tai Adomas Viznis gyvenimiškai, ne kitų agituojamais, pajuto socialistinio sąjūdžio dvasią, jo galybę ir kietai, nesvyruodamas, apsisprendė — įstojė į Amerikos lietuvių socialistų eiles. Bet tai nebuvo vien tik narys, kuris tenkinasi sumokėjęs nario mokesčių — Adomas Viznis aktingai veikė. Štai jis Mass. valstybės A. Lietuvių Socialistų Sąjungos Vykdomojo komiteto narys ir 1905 metais jau savo darbštumu ir pasiryžimu Worcester (Mass.) įkaria Lietuvių Socialistų Sąjungos 40 kuopa.

Adomas Viznis nesusvyravo ir tuomet, kai visokie aziatiškos dvasios sukurių pagauti pradėjo įvairiais šunkefais klaidžioti, tuo pačiu daug laiko sugaišdami ir kitiems dirbti kliudydami, iki vėl atėjo, kur seniau buvę. Ad. Viznis gerai supranta, kad socializmas kaip toks nėra kokias nors neklaidinga dogma savo normose amžinai sustingusi. Jis kritiškai į viską žvelgia ir taip besizvalgydamas, dar labiau savo įsitikinimuose užsi-grūdino, susikūrė iš kritiško įvertinimo žmonių tarpusavio santykiavimo. Ta prasme Adomas Viznis yra labai pažangus žmogus.

— Kokių tapau, tokiu liksiui. Estu ir būsiu socializmo mokinis. Savo kailio nesu niekuomet išvertęs ir jau jo nevarysiu, — panašiai man vieną kartą Adomas Viznis yra pasisakęs, kai pas jį svečiuose buvau.

2. Kas aktingai visuomeniniame ir politiniame, net kultūriniam gyvenime dalyvauja, kas savo bendruomenės reikalų kovų bare akylai budi, tas negali apsieiti be spaudos ginklo. Adomo Viznio keliais į socializmą ir į spaudą labai įdomus. Būtų daug kas galima čia parašyti, bet jis pats atsidėjęs rašo savo prisiminimus, tai

venimą; Adomą Viznį jau siegia 70 metų gyvenimo našta. Kai kalbėsi su A. Vizniu, tai negalėtum sakyti, kad tikroji senatvė jau pasibeldė į jo gyvenimo priemenę ir prašosi įleidžiama. Adomas Viznis dvasia dar jaunatviškas, greičiau pilnai subrendęs ir lygsvarą suradęs žmogus.

Adomas Viznis, kaip ir daugelis kitų, atvykęs į JAV jau į trečią dieną palindo po žeme, lyg kurtis raustis — anglis kastį. Tai buvo Du Bois, Pa. Ir tik į kelintą dieną pirmas anglių kasyklose sprogimas nuo jo kaktos nusviedė lemputę, tai tamsos dausose atsipeikėjęs jis pajuto, kad jau Amerikoje! Čia jis dirbo tris metus, vėliau persikėlė į Worcester, Mass., ir iš ten išvyko laimės ieškoti Kanadon. Apsigyveno Toronto mieste. Tuomet Toronto būta vos dviejų lietuvių šeimų ir 8 viengungiai. Čia daug ko patyręs ir matęs, vėl sugrįžta į Du Bois anglies kasyklas. 1909 m. apsigyveno Boston, Mass. Šiose gyvenamose vietose jam daugiausia teko socialistų tarpe pasidarbuoti.

Dabar A. Viznis gyvena Bridgeport, Conn. (146 Manhattan). Šiais metais jis turėjo skaudžių pergyvenimų, nes pradėjo širdies liga sirgti, o štai lapkričio mėnesį teko atsigulti į ligoninę ir jam buvo padarytos trys skaudžios operacijos. Bet jas jis atlaikė ir yra pasiryžęs dar ilgai gyventi ir baigti pradėtą savo prisiminimų rašto darbą — "Vakar, šiandien ir rytoj". Jau iš pavadinimo seka, kad tai bus ne vien tik prisiminimai, bet žymiai daugiau kas.

Adomo Viznio, kaip jis pats sako, geresnioji pusė, tai yra jo žmona Barbora gimė 1887 m. spalio 8 d. Paszinknių kaime, Svėkšnos valsčiuje. Ji daug ką turi prisiminti ir papasakoti. Ypač giliai jos atmintyje yra įstrigęs anų dienų gyvenimas. Nors iš Lietuvos išvyko 1901 m. birželio 25 d., bet kai savo prisiminimus iš Lietuvos pasakoja, tai tarytum ji būtų tik vakarykščiai Lietuvą aplėdusi. Tokia jos stipri atmintis. Taip pat daug ką gali papasakoti ir iš mūsų išėjusių gyvenimo. Jos pasakojimai gilaus humoro pilni ir gražia šypseną lydimi. Apie jos tuos įdomius prisiminimus gal kada nors vėliau teks parašyti.

Vizniai, kaip retai šeimose esti, abudu vienminčiai ir dariniai, tikrai gražiai gyvena. Adomui Vizniui, jo dvejų sukaktuvių proga linkime daug sveikatos, geros išvertmės prisiminimų pradėtą darbą iki galo privesti ir dar ilgus metus gyventi.

Jo gerajai pusei Barbarai linkime taip pat vyro pavyzdžiui pasekti ir plunksną į rankas nutvėrus kas buvo — aprašyti.

Geros sveikatos ir giedrųjų dienų abiem! —V.

3. Adomas Viznis gimė 1879 m. gruodžio 24 d. Raudenėje, Suvalkų Kalvarijos valsčiuje. Tėvas žemės turėjęs tiek, kiek kepture buvo galima uždegti. Kaip ir daugelis jaunųjų, 20 metų sulaukęs, pasidairė po platesnį pasaulį ir pasirinko kelį per Atlanto vandenyną. Adomas Viznis, tas kaimo jaunuolis, pirmą kartą savo gyvenime išlipa New Yorko uoste 1899 m. lapkričio 8 d. Tai jis šiais metais turi dvejus sukaktuves: jau penkiasdešimt metų kaip jis mindžioja šio kontinento žemę ir manko JAV gyvenimą.

4. Adomo Viznio, kaip jis pats sako, geresnioji pusė, tai yra jo žmona Barbora gimė 1887 m. spalio 8 d. Paszinknių kaime, Svėkšnos valsčiuje. Ji daug ką turi prisiminti ir papasakoti. Ypač giliai jos atmintyje yra įstrigęs anų dienų gyvenimas. Nors iš Lietuvos išvyko 1901 m. birželio 25 d., bet kai savo prisiminimus iš Lietuvos pasakoja, tai tarytum ji būtų tik vakarykščiai Lietuvą aplėdusi. Tokia jos stipri atmintis. Taip pat daug ką gali papasakoti ir iš mūsų išėjusių gyvenimo. Jos pasakojimai gilaus humoro pilni ir gražia šypseną lydimi. Apie jos tuos įdomius prisiminimus gal kada nors vėliau teks parašyti.

Vizniai, kaip retai šeimose esti, abudu vienminčiai ir dariniai, tikrai gražiai gyvena. Adomui Vizniui, jo dvejų sukaktuvių proga linkime daug sveikatos, geros išvertmės prisiminimų pradėtą darbą iki galo privesti ir dar ilgus metus gyventi.

Jo gerajai pusei Barbarai linkime taip pat vyro pavyzdžiui pasekti ir plunksną į rankas nutvėrus kas buvo — aprašyti.

Geros sveikatos ir giedrųjų dienų abiem! —V.

4. Adomo Viznio, kaip jis pats sako, geresnioji pusė, tai yra jo žmona Barbora gimė 1887 m. spalio 8 d. Paszinknių kaime, Svėkšnos valsčiuje. Ji daug ką turi prisiminti ir papasakoti. Ypač giliai jos atmintyje yra įstrigęs anų dienų gyvenimas. Nors iš Lietuvos išvyko 1901 m. birželio 25 d., bet kai savo prisiminimus iš Lietuvos pasakoja, tai tarytum ji būtų tik vakarykščiai Lietuvą aplėdusi. Tokia jos stipri atmintis. Taip pat daug ką gali papasakoti ir iš mūsų išėjusių gyvenimo. Jos pasakojimai gilaus humoro pilni ir gražia šypseną lydimi. Apie jos tuos įdomius prisiminimus gal kada nors vėliau teks parašyti.

Vizniai, kaip retai šeimose esti, abudu vienminčiai ir dariniai, tikrai gražiai gyvena. Adomui Vizniui, jo dvejų sukaktuvių proga linkime daug sveikatos, geros išvertmės prisiminimų pradėtą darbą iki galo privesti ir dar ilgus metus gyventi.

Jo gerajai pusei Barbarai linkime taip pat vyro pavyzdžiui pasekti ir plunksną į rankas nutvėrus kas buvo — aprašyti.

Geros sveikatos ir giedrųjų dienų abiem! —V.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Draugams ir Kostumeriams

K. ANDREJONAS

Vyrų ir moterų aprėdalu krautuvė

1735 So. Halsted St.

Chicago, Ill.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS LINKI

SIUVEJAS PETER P. MANKUS

TAILORING, CLEANING, DYEING and REPAIRING

2230 W. Cermak Road

Tel. FRontier 6-0198

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Kostumeriams ir Draugams

ADAMS TAVERN

ADAM DAUKSHA, Sav.

3238 So. Halsted St.

Tel. Victory 2-4772

LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Linkime draugams ir visiems lietuviams

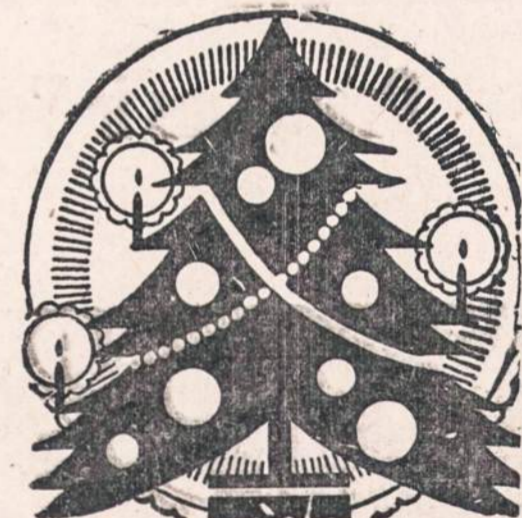

KLEMENT AND KLEMENT

Vyrų Rūbų Krautuvė

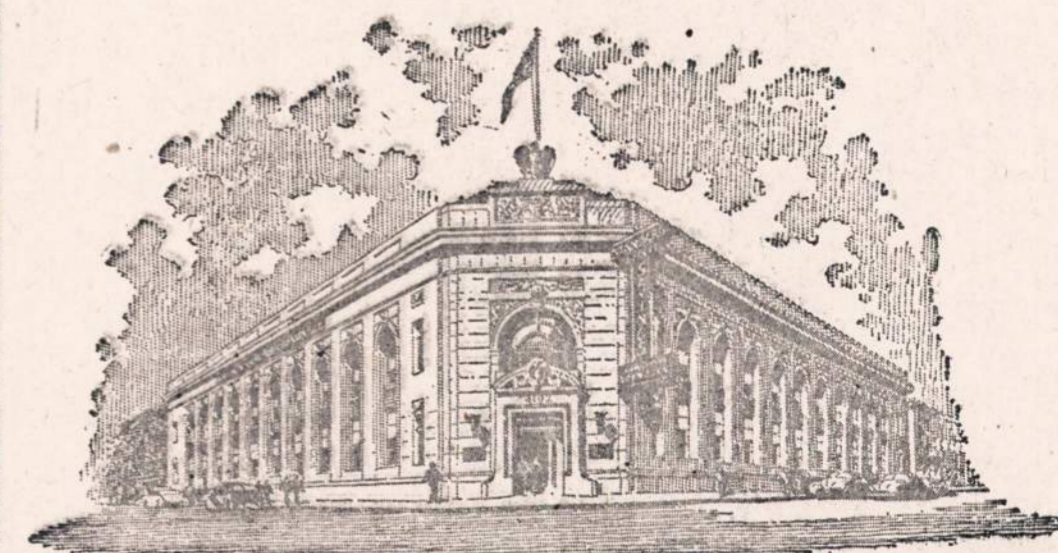
1213 SOUTH HALSTED STREET

Tel. Canal 6-1264

LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Linkime Visiems Taupytojams

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

UNDER U. S. GOVERNMENT SUPERVISION

4192 ARCHER AVE. Tel. VIrginia 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, Pres. and Mgr.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
linki visiems draugams ir kostumeriams

DARGIS LIQUOR STORE

Mrs. ir Mr. CH. DARGIS, savininkai

Degtinė, vynas, alus gerti prie baro ir
pristatome į namus

2555 West 71st Street

Tel. Prospect 7-9431

**LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ
NAUJUJŲ METŲ**

ALBERT J. HORAN
Municipal Court Bailiff

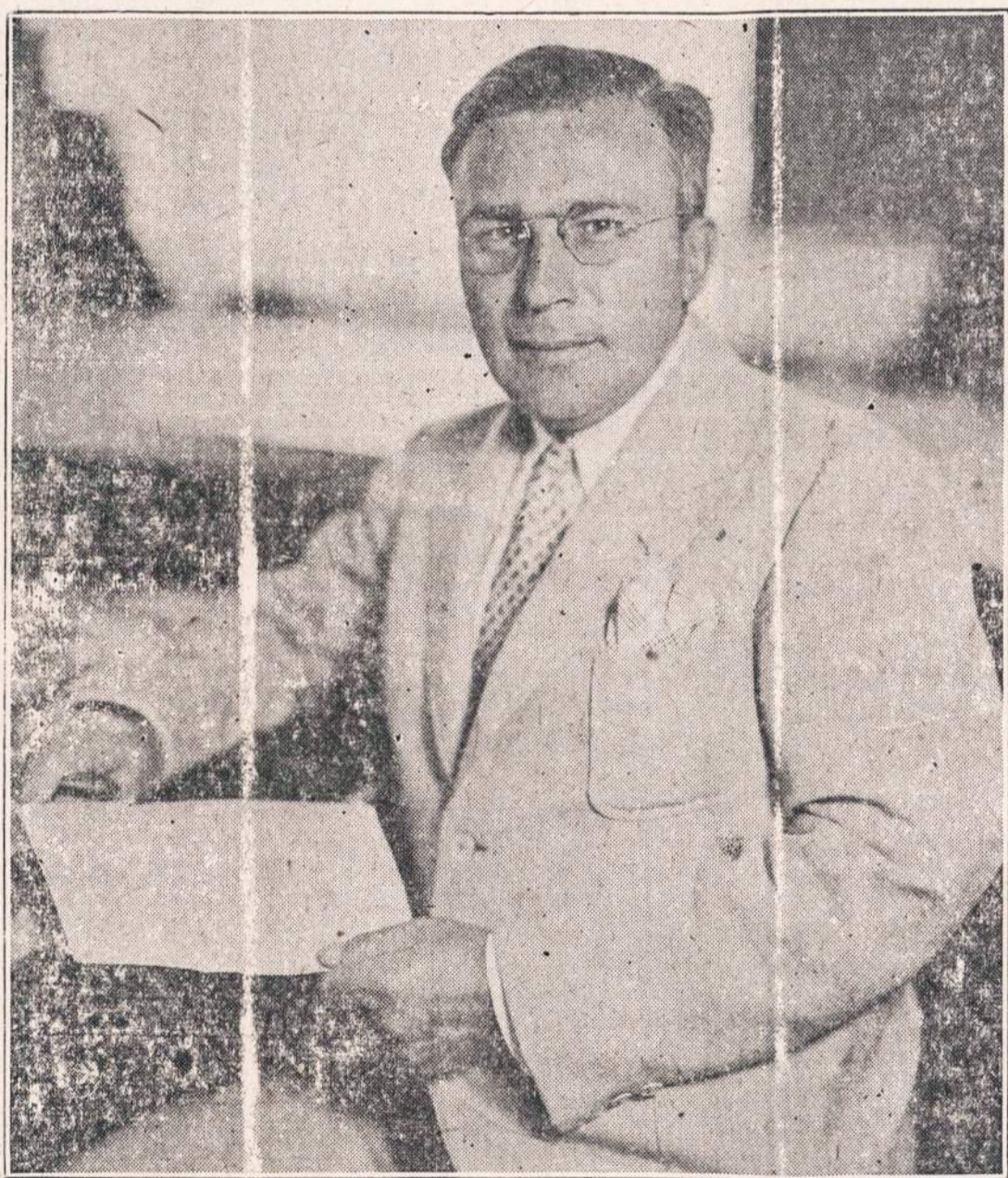
**Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
visiems lietuviams linki**

JACK L. JATIS, Chief Clerk County Court

**Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
Draugams ir Visiems Lietuviams**

JUSTIN MACKIEWICH, ŽMONA IR SŪNŪS

RAMYBĖ IR TAIKA VISIEMS, VISIEMS ...

—KUN. DR. ANT. JUSKA

Gal kai kas nustebtų, kad kalėdiniam "Naujienu" numerui rašo kunigas, ateivis, studijavęs Romoje, dabar gyvenęs Čikagoje. Laikraščio gyvenime gal ir yra pirmas atsitikimas, o jei jų ir daugiau buvo, tai tikriausiai juos galima būtų suskaičiuoti vienos rankos pirštais. Kad niekam nebūtų jokių abejonių, atvirai tenka prisipažinti, kad rytą, prieš sėdamas į busą, iš kiosko nusiperku "Naujienas", o grįždamas nusiperku "Draugą" — abu perskaitau. "Naujienos" — man daro kultūringą įspūdį, surandu ir ilgų ir gerų straipsnių, gal tik jose nelemti Kanados ginčai per daug vietos randa?

Kas gi mus skiria, kad nė švenčių metu negalėtum vieni kitiems rankos ištiesti, pasveikinti, palinkėti? Mano giliu supratimu, socializmas yra daugiau politinė programa, kuriai rūpi pirmoje eilėje kultūriniai-ekonominiai darbininkų reikalai. Sąžinės dalykuose jis palieka laisvę. Socialistų sąrašė surastum ir tokių, kurių galvosena yra materialistiška, bet yra ir teistų, tikinčių į Dievą, vaikščiojančių į bažnyčią. Sąžinės uniforma yra tik pas komunistus. O pagaliau, ar jau ideologinės pažiūros ir pačius žmones, jų šalininkus, turi būtinai nuvesti į kovos lauką ir čia vieni kitus pajaukti, įžeisti ir net šmeižti? Jei taip kartais įvyksta, tai tas parodo vienos ar kitos pusės nekultūringumą, išsiauklėjimo trūkumą, nepriaugimo iki tikros tolerancijos.

Man rodo, kad tokių, kurie iš principo atmetę evangeliją, nėra daug. Dažnai nuo jos atstumia tų žmonių silpnybės ir tai ryškiai matomos, kurie tą šventą knygą viešai skaito, ją aiškina, kitaip manančius į pragaro ugnį pastumia, o patys pamiršdami meilę, aukso veršį garbina. Jei tik tokia priežastis nebūtų, ar nereikėtų jiems prisiminti, kad ir tokie

nėra iš dangaus, o yra iš tarpo paimti ir kad jų net šventimais prigimties nepakeičia. Pagalvau, kodėl mes turėtume tik piktintis amatininkais, kurie rūpinasi avių vilnomis, bet ne jo paties, pamiršdami, kad yra ir tokių, kurie, ką tik geriausio ir gražiausio turi, net iki paskutinio kraujo lašelio, saviesiems atiduoda.

Argi nėra kas mus jungia ir tuo kalėdinį džiaugsmą dar didesnį, skaidresnį padaro? Tėvų žemė, istorija, kalba padaro sesėmis, broliais, vienos šeimos vaikais. Bendra ir gerai organizuota kova ir tai visais frontais prieš tą priešą, kuris mūsų artimiesiems, likusiems Lietuvoje, geležinius pančius nukalė, o daugelį į Sibirą ištrėmė ir kuris nori net visą pasaulį pavergti, mus daro ypatingai artimus, brangius ir mielus. To artimumo ryškiausia manifestacija bei gražiausias istorinis dokumentas ir yra neseniai įvykęs lietuvių, gyvenančių Amerikoje, kongresas New Yorke.

Tyli, rami, vėsi ir paslaptinga Kalėdų naktis jau čia pat. Danguje spindės tūkstančiai žvaigždelių, o žemėje, kaip ir kitais metais, gal bus sniegu pridengta. Džiaugsmas padidės, kai didžioje gatvėse, krautuvų vitrinose ir net mažiausio, gyvenamo buto kambaryje sužibės Kalėdų eglutė. Tik tiek. Dar daugiau — pasigiris taikos ir ramybės himnas — "Tyliąją naktį, šventąją naktį". Šių dienų žmogus išsilgęs ramybės daugiau ir už duoną ir už vandenį. Ilga, sunki, kasdien atsikartojanti kova jį išvargino, jo jėgą išsėmė — smegenis palietė ir širdį išdžiovino. Ar nėra gyvasis žmogus savyje suskilęs? Ir kaip dažnai jo dvasinės pajėgos — protas, širdis ir jausmai tarp savęs kovoja. Protas sako vieną, o jausmai nuveda kitu keliu. Gyvenimo tempas vis darosi greitesnis, padarydamas žmogų vis tobulėjančios mašinos rateliu — jis jau dažnai mechaniškai dirba, kad tik būtų greičiau ir be džiaugsmo ir be kūrybos.

Išvargęs grįžta į namus, prie šeimos ir kaip liūdna, kad vietoj poilsio ir ramybės, tame meilės židinyje, suliepsnoja ginčų, priekaištų net vaidų ugnis. Suskilęs žmogus, suskilusi ir šeima. Ir kas turi noro stebėti tautų gyvenimą, tas mato, kad skriaudos nenyksta, o kasdien didėja ir kaipgi jos neiššauks naujo, pasaulinio karo? Juk paliaubų laikas turės ka-

Dr. A. Mohtvidas

TO YOU ALONE

My precious queen,
For you I'll build
A throne of dreams
With moon and stars
At your command.
Upon that throne
You will ascend
To hear me sing
My songs of love
To you alone.
The flame you set
Into my heart
Will ever glow
For lover true.
My faithful queen,
To you I sing
The songs of love,
The songs of hearts
That never part.
Repose in peace,
My lovely queen,
There is no force
That can destroy
A throne of dreams.
There are no gods
Possessing strength
To set apart
Our loving hearts.

**Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų
visiems kostumeriams ir draugams**

JULIUS KUZAS
Wholesale Meat Distributor
6840 So. Artesian Ave. Tel. Walbrook 5-8744

**Linksmų Kalėdų
ir Laimingų
Naujų Metų**

visiems draugams
ir kostumeriams
linki

**W. J. Stankūnas
FOTOGRAFAS**

3315 S. Halsted St.
Tel. YArds 7-1546

da baigtis. Ir čia laukimo, baimės ir nerimo minutės, o ramybės kaip nėra, taip ir nėra. Štai dėl ko Kalėdos tebūna nuoširdžiausias linkėjimas — giedoti ramybės himną ne tik lūpomis, bet ir širdimi, džiaugtis ja, ilgėtis jos. Tik per įgyvendinimą savyje, šeimoje, tautos ramybės ir taikos, paremtos teisingumu ir meile, atsisvers žmonijai naujas istorijos puslapis.

"NAUJIENOS"—Lietuvių Visuomenės Kultūros Tvirtovė.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJUJŲ METŲ

S. BALZEKAS, Sr.

**DRAUGAMS,
KOSTUMERIAMS
— ir —
VISIEMS
LIETUVIAMS!**

S. BALZEKAS, Jr.

BALZEKAS MOTOR SALES, Inc.

CHRYSLER — PLYMOUTH — Distributor
"U WILL LIKE US"

4030 Archer Avenue

Telephone Virginia 7-1515

**Linksmų Kalėdų Ir Laimingų Naujų Metų
Draugams Ir Visiems Lietuviams**

DARIUS-GIRENAS
POST No. 271
AMERICAN LEGION

4416 South Western Avenue
Tel. Lafayette 3-8484

FRANK P. ZELIS, Commander

VALDYBA ir NARIAI

